

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljske izdaje ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Katolicizem stoji neomajno

Katoliki v Litvi uspešno branijo svoje pravice do svobodne vesti — Sveta Stolica noče odnehati v obrambi svoje svobode in svojih pravic

Bravo, katoliška Litva

Po izgnanstvu papeževga zastopnika iz Litve se vrši kulturni boj z nezmanjšano močjo naprej. V glavnem se nacionalistična vlada sedaj omejuje na to, da vzame Cerkev vsak vpliv na mladino izven cerkve. Veronauka v šoli sploh ni več. Duhovniki poučujejo otroke ob nedeljah in praznikih kar po cerkvah ozir. zakristijah. Vendar pa si vlada ne upa z vsoto silo nastopiti proti Cerkvi, ker uvideva veliko moč katoliške vere med litvanskim narodom. Javnih mučenikov za vero pa tudi ne mara, ker ve, da bo baš to ljudi najbolj potrdilo v stanovitnem odporu. Da skuša na videz omiliti svoje postopanje, priča njen odgovor na izgnanje papeškega nuncija, češ da je mesto nepriljubljenega Bartolonia pripravljen priznati drugega, in pa neovirani evharistični kongresi, ki so se pretekli mesec vršili za posamezne škofije, pri katerih je državna oblast sodelovala z dovoljenjem znižane vojnje ter vzdrževanjem reda.

Okrog sv. Evharistije

Litvanski episkopat in duhovščina z vso marljivostjo pripravljata ljudstvo na odločen boj za pravice Cerkve in vere. Vsi kongresi so polagali največjo važnost na vzgojo mladine s pomočjo pogostega prejetanja svetih zakramentov. Vse odgovorne vloge na kongresih so vršili najvišji cerkveni dostojanstveniki, katerih se vlada kljub njihovim ostrim izjavam glede vzgoje ne upa dotakniti. Na vsakem kongresu so zbrani duhovniki in izobraženci sestavili vdanostno poslanico sv. očetu, izjavljajoč mu popolno vdanost in obljublajoč neustrašeno vztrajati na braniku sv. Cerkve. Evharističnih kongresov, ki jih šlo letos v Litvi 5 — četrti se je vršil od 27.—29. junija za kaunsko nadškofijo — se udeležili navadno 20—30 tisoč ljudi, pač dosti jasna manifestacija vernega ljudstva v zvestobi do evharističnega Kralja in njegove Cerkve. Škofije kar tekmujejo med seboj, da čim lepše proslave evharistične dneve.

Da je bil papeški nuncij le framsonski vladni »persona ingrata«, je pokazal njegov odhod. Avtomobil, ki mu ga je ponudil nemški poslanik, je bil ves posut z zelenjem in cvetjem. Odepjal se je do meje v spremstvu 15 ih avtomobilov in mnogo motociklistov. Ljudstvo pa, ki je bilo zbrano tisti dan na 2. evharističnem kongresu, je jokalo ob slovesu ter klicalo nunciju: Povejte sv. očetu, da mu je litvansko ljudstvo zvesto do zadnjega diha!

Neuklonljivo

Kako neuklonljivo zastopajo katol. Litvanci pravice sv. Cerkve in in vere, pričajo jetniki v koncentracijskem taboru v Varniai. (Mestce Varniai leži precej severno-zapadno od Kaunas. Tu je bila ustanovljena l. 1417. prva litvanska škofija, l. 1853. pa je bil škofijski sedež prenesen v Kaunas.) Za osvobodilnih bojov koncem svetovne vojne je bil nastanjen v velikem duhovnem semenišču bataljon vojakov. Po prevratu pa je bilo to spremenjeno v »slavni« koncentracijski tabor za politične zločince in vladni nevarne ter sumljive osebe. Danes so Varniai majhno zapuščen mestec z 2000 prebivalci, brez vsake višje šole — tabor zatiranja neustrašenih delavcev na katoliškem polju, ki jih vlada pod prevezo političnih zločincev pošilja tu sem pod surovo vojaško nadzorstvo.

Za vero očetov

Večina litvanskih odgovornih voditeljev, zlasti laikov, je že morala presedeti po 3 mesece v Varniai in še in še prihajajo ter se vračajo novi borilci. Saj so jim muke lahke, ker vedo, da je večina naroda z njimi. Zelo pogosto namreč dobivajo ti kaznjenci bodrilna pisma in denarno podporo; posebno jih podpirajo rojaki iz Amerike. Celo iz Švedske prihajajo častitke in spodbudne poslanice z večjimi denarnimi podporami dijakom-ateitinkom ter osrednjemu vodstvu katoliške akcije. — Tudi stari so pred kratkim svojim sinovom ateitinkom poslali skupni poziv, naj le junaško vztrajajo za pravice in vero svojih očetov.

Take in podobne izjave in izrazi sočutja, predvsem pa javne manifestacije na evharističnih kongresih, vzbujaajo in utrjujejo v ljudstvu zavest močnega verskega prepričanja ter jih pripravljajo na združen odpor proti prihajajoči nevarnosti.

Zato si pa tudi vlada ne upa izvajati svojih načel do skrajnosti: kajti nikakor ne smemo misliti, da se v Litvi vrši kulturni boj že na vsej črti in z vsemi sredstvi! Razen nekoliko res brutalnih dejstev vodi vlada proti cerkvi boj kolikor mogoče tajno in previdno — seveda hinavsko poudarja, da ni nasprotnica vere, ki naj bo popolnoma privatna stvar.

Hinavske metode

Kazuje da le izdajice domovine. Pri izvajanju svojih kazni se je zadnji čas na veliko začudenje desničarskega časopisja začela posluževati civilnih uradnikov. Se vedno se vrše namreč neprestane aretacije in sodnijske preiskave proti duhovnikom in članom katoliške akcije. Pretekli teden pa je vojno sodišče v Kaunasu prvič izročilo mestnemu županu spis, s katerim prosi, naj župan sporoči duhov-

niku Šalciu, da mora plačati 1000 litov (lit je 5 1/2 Din!) ali pa odsedeti en mesec ječe. To kaže, da nameravajo nov način izvrševanja kazni po civilnih uradnikih. — Pomniti pa je, da je imenovani duhovnik že tretjič kaznovan z enako globo. Enakih slučajev je vedno več. Kam bo prišel gmojno ubog

Odgovor svete Stolice

Vatikan odklanja odgovornost za poslanico jugoslov. škofov, ker so samo protestirali proti kršitvi od Italije sprejetih lateranskih obveznosti

Rim, 2. julija. Včeraj popoldne je papeški nuncij pri Kirinulu mons. Borgoncinu Duca izročil italijanskemu zunanjemu ministru Grandiju odgovor Vatikana na zadnjo noto italijanske vlade, v kateri je Mussolini izrazil pripravljenost za obnovo pogajanj in za novo ureditev odnosov med Italijo in Vatikanom.

Vatikanska nota odločno zahteva, da italijanska vlada najprej ukine prepoved katoliških organizacij, vrne vse zaplenjene arhive in povrne škodo, ki je nastala pri proticerkvenih demonstracijah. Nota ugotavlja, da v tej zadevi ne gre za kako osebnostno zadoščenje papežu, marveč za princip. Nota zahteva

duhovnik, ali kam ljudstvo, če bodo morali duhovniki cele mesece presedeti v ječi, ljudstvo pa bo brez pastirjev. Na drugi strani pa vprav to krivično zapiranje in preganjanje duhovnikov povzroča v ljudstvu odprano moč, ko vidi dober zgled in spodbudno obnašanje svojih zvestih voditeljev!

dalje, naj italijanska vlada predloži Vatikanu vse one dokumente o protidržavnem delovanju katoliških organizacij, ki so baje v njeni posesti in na katere se sklicuje v svojem odloku ob razpustu katoliških organizacij.

Vatikan z zadovoljstvom sprejema na znanje pripravljenost italijanske vlade za pogajanja in izjavlja tudi s svoje strani, da je takoj pripravljen prejeti taka pogajanja, čim bo italijanska vlada izpolnila v tej noti stavljene zahteve.

Kar se tiče protesta italijanske vlade zaradi poslanice jugoslovanskih škofov, naglašata nota, da Vatikan za to ne more prevzeti nobene odgovorno-

Mirovna politika v številkah

**Tragična odkritja angleškega predsednika vlade o oboroževanju držav
Usodepolno leto 1925 — Platonične razoroževalne konference**

London, 30. junija.

Ministrski predsednik MacDonald je imel sredi enega svojih največjih in najpomembnejših govorov v angleškem parlamentu. Izlozemo časopisje ga je ali prezrlo ali pa le zelo površno posnelo, tako da se je pomen ministrovih izjav in precej zabrisal. V zvezi s predlogom ameriškega predsednika Hooverja, naj se preneha s plačevanjem vojnih dolgov, se neposredno nahaja tudi vprašanje razorožitve. V ameriških političnih in gospodarskih krogih namreč prevladuje mnenje, da gre do reparacije, ki jih Nemčija plačuje, večinoma v vojne namene in za oboroževanje. Če se je Amerika tako trdovratno branila odpisati dolgove evropskih držav, je bilo, tako pravijo, iz tistih razlogov. Čemu odpisati, če pa evropske države iste vsote uporabljajo za oboroževanje.

To priliko, ko je vprašanje likvidacije svetovne vojne znova sprožilo oni drugi boleči problem razorožitve, je MacDonald uporabil, da pojasni javnosti stališče Anglije. V svojem velikem govoru o razorožitvi je predložil tudi številke. Ki se zdijo presenetljive po tolikem govorjenju o miru in o mirnem razpoloženju vseh držav. Navedemo jih samo nekaj: Anglija je 1914 porabila 76 milijonov funtov za vojne namene, 1924 56 milj., 1930 52 milj., Amerika 1914 42 milj. funtov, 1924 70 milj., 1930 78 milj. funtov. Francija 1914 20 milj., 1924 13 milj., 1930 24 milj. Italija 1914 19 milj., 1924 10 milj., 1930 16 milj. Japonska 1914 15 milj., 1924 23 milj., 1930 26 milj.

Kar se tiče osebja, ki ga je angleška vojna mornarica uporabljala, so številke sledeče: 1914 151.000 mož, 1930 93.630 mož. Angleška mornarica ima trenutno 40 podmornic manj kakor 1914, medtem ko je Francija zvišala število podmornic za 35, Amerika tudi za 35, Italija za 38, Japonska za 49. — Iz te statistike bi se posnelo, da je leto 1925 pomenilo usodno dobo, ker od takrat kažejo vsi vojni proračuni pri veselih tendencah, da zelo hitro naraščajo. V Franciji je narastel 20 milj. 800.000 funtov, v Italiji 15 milj. 400.000 funtov, v Ameriki 15 milj. 650.000 funtov. Pravo oboroževanje se je torej pričelo 1925 leta in medsebojna tekma med državami ne kaže nobenega znaka popuščanja. Značilno je, da v to dobo spada tudi vse razoroževalne konference, ki v luči teh števil niso prinesle nobene olajšave, ampak samo kopo idealnih in dobrohotnih resolucij in mirovnih izjav.

Kar se tiče zračnega oboroževanja, je povedal MacDonald, da znaša francoski proračun nekaj nad 21 milj. funtov, ameriški zračni proračun 32 milijonov, kar pomeni zvišanje za 20 milijonov v 5 letih. V isti dobi je Italija zvišala svoje izdatke za oboroževanje v zraku za 6 milijonov, tako da njen proračun prekaša francoskega. Anglija izdaja v iste svrhe 18 milijonov, kar pomeni zvišanje za 2 milijona v 10 letih. Anglija ima trenutno 800 prvovrstnih letal, Francija jih ima 1300, druge države, vključno s Sovjetsko Rusijo, pa najbrže še več, ki ne bo mnogo manjše od francoskega. Če je to rezultat one obljube, katero so svetovne države podpisale dne 28. junija 1919, ko so pristale na pakt Društva narodov ter sprejele geslo: to je zadnja vojna, za njo ne pride nobena več, potem se mora na žalost priznati, da se ta obljuba ni izvršila. Prepričati vojno, se pravi, izboljševati medsebojne odnose. Ali je to bilo doseženo 1930? Številke o vojnih proračunih govorijo tragično resnico, ki odpira pogled v strašno negotovo bodočnost. (1 funt = 275 Din. Op. ured.)

MacDonald je žel v parlamentu splošno priznanje. Zaporedoma so se dvigali vodje opozicije in so mu čestitali, ker v boju proti vojni Anglija

ne pozna vladnih in opozicijskih strank, ampak enodušno miroljubnost vsega angleškega naroda. Celo Churchill, najbolj zagriženi sovražnik delavske vlade je priznal, da je prav za prav samo Anglija dejansko razorožila, ker je od 1919 odložila svojo pomorsko supremacijo, katere je bila njen ponos še 1914. Ob koncu svojega govora je izrazil željo, da bi se o oboroževanju manj govorilo, ker to vzbuja po nepotrebnem paniko med narodi.

Svarilo Nemčiji

Današnji listi na široko komentirajo ta govor in ga brez izjeme odobravajo. Nekateri, med njimi celo znani prijatelj Nemčije »Manchester Guardian« pa izjavljajo, da Nemčija nima pravice go-

Razdelitev italj. vojne mornarice

Razdelitja službenega lista Italije

Rim, 2. julija. »Foglio d'Ordin« objavlja novo razdelitev italijanskih pomorskih bojnih sil, pričenši od 15. julija t. l.

Vojno brodogradbeno Sredozemskega morja obsega 1. in II. eskadro in eno avtonomno divizijo. I. eskadra obsega 1. divizijo, 3. divizijo in eno divizijo podmornic. 1. divizija obsega skupino križark »Trieste« in »Trento«, dve eskadrilji rušilcev in ladjo-nosilko aeroplanov »Miraglia«. 3. divizija obsega tretjo skupino križark tipa »Giulio Cesare« in »Barbiano« ter prvo, drugo in tretjo skupino poizvedovalk. Divizija podmornic je sestavljena iz pet eskadrilj podmornic, ki so razdeljene med Spezio, Neapljem in Maddaleno.

II. eskadra je sestavljena iz 2. in 4. divizije in iz druge skupine podmornic. 2. divizija obsega oklopnice »Doria« in »Duilio« (dva predvojna drednota) in dve eskadrilji rušilcev. 4. divizija obsega peto skupino križark »Ancona« in »Tarento« in dve eskadrilji rušilcev. Druga skupina podmornic sestoji iz štirih eskadrilj podmornic,

voriti o razorožitvi, akoravno danes uporablja samo 10 milj funtov medtem, ko je 1914 izdala 30 milijonov, ker gre v Nemčiji veliko denarja v vojaške svrhe pod drugimi imeni. List opozarja Nemčijo, da je prišel čas, ko ona ne bo več smela napravljati novih napak in računati na simpatije sveta. Zveza z Avstrijo, šovinistične parade stotisočev delavcev, gradnja novih vojnih ladij, vse to ni v skladu z njeno revščino, niti z njeno mirovno politiko, še manj pa z njenimi trditvami, da je razorožena. Dosti napak v enem samem letu. Naj sedaj Nemčija dokaže, da je res miroljubna. Anglija si stavlja nalogo, da bo s tem večjim zanosom nastopila na mednarodnem polju za razorožitev in za pravice Nemčije.

razdeljenim med Tarantom, Messino in Brindisijem.

6. divizija obsega križarko »Quarto«, poizvedovalko »Premuda« in tri eskadrilje torpedovk. Vojne sile zgornjega Tirenskega morja so sestavljene iz četrte skupine poizvedovalk in treh eskadrilj torpedovk, artiljerijske šolske ladje »Giulio Cesare« (tretji predvojni drednot) ter rezervnih ladij »Pisa« in »Venezia«.

Pomorske vojne sile spodnjega Tirenskega morja obsegajo dve eskadrilji torpedovk in dve eskadrilji ladij protipodmornic. Vojne sile Jonskega morja in spodnjega Jadranskega morja so sestavljene iz dveh eskadrilj rušilcev, ene skupine kanonirk in rezervne križarke »Cavour«. Pomorske vojne sile gornjega Jadrana pa so sestavljene iz ene eskadrilje torpedovk, dveh eskadrilj ladij protipodmornic in rezervnih križark »San Giorgio« in »Brindisi«.

Razen teh vojnih sil semkaj, niso vštete pomorske vojne sile, ki so štacionirane na daljnem Vzhodu in v kolonijah.

Fašizem zopet otvoril ogenj

Pričetek tradicionalne gonje proti Jugoslaviji

Rim, 2. jul. V zvezi s konfliktom z Vatikanom obnavlja fašistični tisk svojo tradicionalno gonjo proti Jugoslaviji, katero dolži, da simpatizira z Vatikanom v nadi, da si bo fašizem ob skali sv. Petra skrhal zobe. Ves srd fašističnega tiska se obrača v prvi vrsti proti zagrebškemu nadškofu Bauerju in fašistični organi si prizadevajo ob tej priliki, da dokažejo neko zvezo med sv. stolico in jugoslovansko državo. Na ta način se kaže v fašističnem časopisju očitna tendenca, diskreditirati Vatikan v očeh Italijanov, češ da konspirira proti italijanski vladi s sovražniki Italije.

»Osservatore Romano« te očitke dostojanstveno in dosledno ignorira. Zato si hladijo fašistični listi sedaj svojo jezo z atako na slovensko in hrvatsko emigracijo v Jugoslaviji. »Giornale d'Italia« napada namreč v daljšem članku »Jugoslav. mafico«. »Istrski konvikt« v Zagrebu in pa društvo »Istra« ter njegovega predsednika dr. Ražma. Emigrantom očita, da prirejajo antiitalijanske demonstracije v Jugoslaviji. Sicer pa obstoji ta članek iz samih poltorjenih čenč in nima nobenega drugega pomena, kakor pomen simptoma nervoznosti in razdraženosti fašizma, ki že ne ve, kako bi se ubranil svojih mnogoštevilnih in vedno bolj naraščajočih nasprotnikov.

Isti listi se skušajo tolažiti s tem, da »bombastičnem tonu slikajo uspehe takozvanih večernih šol za odrasle med slovenskim prebivalstvom Juljske krajine. Nekako pred petimi leti je namreč režim očividno po zgledu poprejšnje slovenske Prosvetne zveze organiziral takozvano »Societa Umanitaria«, ki prireja večerne kurze za odrasle z izpiti in diplomami. Tako razdeljevanje diplom se je izvršilo preteklo nedeljo v Vipavi, kjer je bil navzoč sam goriški prefekt. Fašistični listi trdijo, da se slovensko prebivalstvo tedaj vedno bolj oklepa, kjer se ne nauči samo italijanskega jezika, ampak tudi italijanske zgodovine, kulture in tradicije. Baje je dobilo diplome v Vipavi okoli 200 odraslih.

Ti članki naj Italijanom v starem kraljestvu dokazujejo, kako velike uspehe že ima fašizem za poitalijančenje slovenskih provinc, ker drugih uspehov režim nezadovoljnim Italijanom nima kaj prida pokazati.

Obvestilo državnih železnice

Belgrad, 2. julija. AA. Generalna direkcija državnih železnice razglasa: 1. jul. prenehajo omejitve glede pošilk na postajo Rakek, ki so bile izdane z naredbo, objavljeno v »Saobračajnem vestniku«, št. 14 t. l.

Francija popustila

Po dolgih pogajanjih sprejmejo Francija in njene zaveznice nova bremena, da pomagajo Nemčiji — Naj bodo to zadnje žrtve

Ameriška spomenica

London, 2. julija. AA. Tekom včerajšnjih pogajanj v Parizu o Hooverjevem predlogu je bil predložen francoski vladi memorandum o stališču ameriške vlade do sedanjih pogajanj. Spomenica je sestavljena v spravljivem tonu in razpravlja o spornih točkah, ki se imajo rešiti pri teh pogajanjih. Spomenica pravi:

»Moramo računati s tem, da bi neuspeh ameriških predlogov pri sedanjem položaju v Nemčiji imel za posledico da bi nemška država odločila plačilo vseh pogojnih reparacij kakor predvideva Youngov načrt.«

Po zaključku včerajšnjih pogajanj so objavili komunikate, ki pravi, da bodo proučili ameriško spomenico prizadeali ministri in ministrski svet, ki se je sestel davi. Prihodnja seja ameriških in francoskih državnikov bo nočijo ob 9.30.

Pariz, 2. jul. tg. Po izročitvi ameriškega aid-memoira francoski vladi sta se posvetovale ministriški predsednik Laval in finančni minister Flandin do 3 po polnoči o potrebnih korakih. Finančni minister Flandin je nato dal zastopnikom listov izjavo, da se bodo pogajanja nadaljevala in da ni misliti na to, da bi se prekinila.

Sporazum na obzorju

Pariz, 2. jul. tg. Ravnokar doznavamo, da vidi francoski kabinet v ameriškem aide-me-

moire podlago za popolni sporazum. Noto, ki jo je izdelal finančni minister Flandin v odgovor ameriški delegaciji, je ministrski svet brez popravka sprejel. V tem odgovoru zavzema francoska vlada v vseh spornih točkah sledeče stališče:

1. Odgovorna anuiteta naj se po ameriškem predlogu vrne v dobi 25 let. 2. Francija se odpoveduje vsem kreditom, ki bi izhajali iz anuitet drugim državam. 3. Francija soglašala z ameriškim predlogom v zadevi garancije, položene v banki za mednarodno plačila.

Nekatere podrobnosti še niso urejene. Izgleda pa, da ne obstoja sedaj nobena težkoča v hitri in končni rešitvi Hooverjevega predloga.

Anglija pritiska

London, 2. jul. tg. Danes popoldne ob trideset na 6, ko se je doznalo, da je prišlo v Parizu do rešitve Hooverjevega predloga, je izdal zunanji urad komunikate, ki predvideva, čeprav v zelo previdni obliki, možnost, povabiti države, ki so podpisale Youngov načrt, na konferenco v London. Komunikate pravi:

»Vlada Njegovega Velikaustva resno upa, da bodo pogajanja, ki se vršijo sedaj v Parizu o predlogu predsednika Hooverja, končala uspešno. Ako pa se ne bi dosegla takojšnja rešitev tega vprašanja, se je izjavila vlada Nj.

Vel. kralja pripravljeno, sklicati sestanek zastopnikov držav, ki so v reparacijskem vprašanju najbolj prizadete, da se na ta način doseže sporazum z minimalno zgubo časa.«

Kakor javlja Sauerwein v »Matinu«, je angleški poslanik v Parizu izročil Briandu, s katerim se je sestel na dolgotrajni razgovor, predloge angleške vlade, po katerih naj se odstranijo težkoče v pogajanjih med Francijo in Ameriko.

Zrtve

Atene, 2. jul. tg. Venizelos je izjavil v parlamentu, da je danes gospodarski položaj Nemčije katastrofalen, če se ji ne priskoči na pomoč. Ne da se dvomiti o dobri volji Združenih držav, da bi pomagala Nemčiji. Toda Grčija bi po Hooverjevem predlogu zgubila 12 milijonov mark, Jugoslavija 1 milijardo Din, Češkoslovaška pa bi pridobila 10 milijonov mark. O tej stvari je sporočil zastopniku ameriške vlade, katerega je na to pristala, da se škoda za Grčijo zniža na 7 milijonov mark. Venizelos pa je moral tudi na to odgovoriti, da Grčija absolutno ne more pretrpeti take škode. Mednarodni dogovori ne smejo biti krpa papirja. Parlament je viharno aplaudiral Venizelosovemu govoru in vse stranke soglašajo z njegovim postopanjem. Upa, da bodo tudi ostale manjše države postopale v istem smislu, ker se ne sme dogoditi, da povzroči reševanje Nemčije katastrofe drugod.

Kürtlen usmrčen

Köln, 2. jul. tg. Danes zjutraj točno ob 6 je bil usmrčen na dvorišču kölnskega sodišča morilec Peter Kürtlen. Ko je včeraj popoldne pruska vlada odklonila Kürtlenovo prošnjo za pomilostitev, so ga takoj odpeljali v avtomobilu v Köln. O namenu vožnje Kürtlen ni bil obveščen. Ob 5 popoldne pa je prišel v njegovo celico državni pravdnik Eich in mu sporočil, da je bila njegova prošnja za pomilostitev odbita. Kürtlen je sprejel vest popolnoma mirno. Prosil je le, da bi smel ponoči pisati nekoliko pisem. Dalje je prosil, naj mu pošljejo francoskega patra iz Düsseldorfa, do katerega je imel v zadnjih mesecih posebno zaupanje.

Ob pol 8 je obiskal Kürtlena njegov branilec. Ta čas sta bila pri Kürtenu düsseldorfski pater in neki kaplan. Kürtlen se je obnašal zelo mirno. V pislih, ki jih je poslal sorodnikom svojih žrtv, je prosil odpuščanja. Na vprašanje, ali smatra Kürtlenovo kazen za pravično, je odgovoril njegov branilec, da je Kürtlen duševno tako zmehdan, da splah ne premore jasne misli. Ponoči je bil Kürtlen sam s duhovnikom. Ob pol 5 ga je zopet obiskal v celici njegov branilec. Kürtlen se mu je za to zahvalil. Nato se je spovedal in prejel sv. obhajilo ter pričakoval s popolnim mirom uradnike, ki bi ga odpeljali na morišče. Malo pred 6 so mu zvezali s tenko vrvo roke na hrbtu ter ga odpeljali v spremstvu duhovnika in njegovih branilcev. Giljotina je bila postavljena v ozadju dvorišča kölnskega sodišča, kamor se z nobene strani ni moglo videti. 34 sodnih uradnikov in prič je že čakalo na Kürtlena. Kürtlen je moral sedeti na stol, nakar mu je državni pravdnik prečital obsodbo. Na vprašanje, ali ima še kako željo, je tiho odgovoril: »Ne!« Potem sta ga rabljeva pomočnika peljala pod giljotino in ga zvezala. Čez par sekund je že rabelj s cilindrom v roki sporočil višjemu državnemu pravdniku, da je pravici zadosteno.

Španija se hoče znebiti Maroka

Nemir v mednarodnih krogih — Vsakdo se boji načeti komaj zaceljeno rano — Radi ljubega miru vse pri starem

Ženeva, 2. julija. fr. V okolici Zveze narodov so se pojavile vesti, da hoče nova španska vlada v kratkem času ponuditi Zvezi narodov vsa svoja posessa v Maroku. Tukajšnji dopisnik angleškega »Daily Telegrapha« je tudi obvestil svoj list, kakor pravi iz zanesljivega vira, katerega pa ni bilo mogoče ugotoviti, da se je španski finančni minister sam izjavil pred tajnikom Zveze narodov, da bo Španija kratkoma predala Maroko ženevski ustanovi. Finančni minister se je po pisanju angleškega lista izjavil, da je Maroko za Španijo popolnoma brez vsake vrednosti in da se bo za tiste milijone, katere mora Španija metati vsako leto v to deželo, našla doma mnogo bolj koristna uporaba. V slučaju, da bi Španija to res izvršila, nastane vprašanje, kdo ji bo nasledovno, kajti Zveza narodov nima nikake pravice prevzeti protektorata nad deželo, ki je svojčens bila dodeljena Španiji na podlagi mednarodnih pogodb. Države-podpisnice teh pogodb bi si brez vsakega dvoma pridržale pravico zavzeti svoje lastno stališče, protektorat Zveze narodov ali odobriti ali pa ga zavreči. Med te države spadata Francija in Italija. Ni verjetno, da bi Francija dopustila, da se Italija

Preds. vlade v Bosni

Banjaluka, 3. julija. ž. Predsednik vlade general Peter Živković, ki se nahaja na zdravljenju v Tesliću, je obiskal v spremstvu svojega osebnega tajnika Dušana Filipovića Banjaluko, Marjančev grad, Jezero in Jajce. V Jajcu je predsednik vlade sprejel od okrajnega načelnika referat o kulturnih in prosvetnih prilikah v tem okraju. Interesiral se je za novo osnovano občino v Dolnjem Vakufu. Od zdravstva OUZD dr. Branislavjevića je zahteval podatke o zdravstvenem stanju delavcev in o zdravstvenih prilikah sploh. Upravnik pošte je podal predsedniku poročilo o poštni in brzojavni službi. Nato se je predsednik vlade razgovarjal z banskim svetnikom Vladom Andjukičem. Predsednik je nato odpoval nazaj v Tesliću. Na celem potu ga je navdušeno pozdravljala množica.

Protilašistični atentati

Pariz, 2. jul. V prostorih »Odbora za pomoč italijanskim delavcem v Franciji« v ulici Sedaine št. 20 je 1. t. m. eksplodiral peklenjski stroj in sicer ob 4 popoldne. Eksplozija je bila tako močna, da je bil ubit en delavec, neki del Fabbro iz Vidma, trije delavci pa so bili težko ranjeni. Hudo poškodovani pa so tudi prostori. Peklenjski stroj je obstojal iz artilerijskega šrapnela kalibra 105 mm.

Atentat je brez dvoma političnega značaja. »Odbor za pomoč italijanskim delavcem« je namreč čisto fašistična institucija, ki nujajo podporo italijanskim delavcem v Franciji, razvija obenem fašistično propagando in agitacijo proti italijanskim antifašističnim emigrantom. Ta institut je zlasti obsovačen zaradi tega, ker organizira početniške kolonije italijanskih otrok v Franciji, ki se v teh kolonijah navdušujejo za fašizem in vpisujejo v njegove mladinske bojne organizacije.

Fašistično časopisje je seveda zaradi tega atentata zelo razburjeno in ogorčeno, ker dokazuje nemišljenost nasprotnikov fašizma.

Rim, 2. jul. tg. Na tivolskem kolodvoru v Rimu je danes popoldne eksplodiral v inozemskem vagonu peklenjski stroj. Tovorni voz je bil popolnoma razdejan; prav tako je bilo eno krilo kolodvora težko poškodovano. Železnica, ki je bil zaposlen pri odpiranju vozov, je bil ves razurevarjen, drugi, težko poškodovan, je takoj umrl, tretji delavec pa leži zelo težko ranjen v bolnici; na njegovo okrevanje ni misliti. Nadaljnji podrobnosti ni.

Že nekoliko dni so vse dovozne ceste v Rim pod strogo kontrolo. Oblasti ustavljajo vse voze v njih natančno pregledujejo. Vzrok teh ukrepov je dejstvo, da se v zadnjem času v nekaterih krajih Italije stalno ponavljajo bombni atentati.

V 8 dneh okrog sveta

Newyork, 2. jul. tg. Post in Gatty sta danes ob 20.47 newyorškega časa končala svoj svetovni polet v 8 dneh 15 urah in 51 minutah. Na newyorškem letališču ju je sprejela množica 10.000 ljudi z velikanskim navdušenjem. Pri sprejemu je bil navzoč Lindbergh, Chamberlain, zastopniki ministrstev in drugih oblasti. Hoover je poslal letalca brzojavno častitko ter ju povabil v Belo hišo.

Osebnosti

Belgrad, 3. julija. 1. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra socialne politike odlikoval z redom Sr. Save III. reda gđ. Hellen Keller, svetovno znano socialno delavko.

Belgrad, 3. julija. 1. Za sekundarnega zdravnika državne ženske bolnišnice v Ljubljani je imenovan dr. Vladimir Premrl.

Vendar enkrat

Nemška vlada se bavi z načrtom razpustiti komunistično stranko - Višek organizirane gonje

Berlin, 2. julija. AA. Ker so v zadnjem času komunisti opetovano napadli pristaje drugih strank in ker so bili pri teh spopadih ubiti in ranjeni redarji, je upravnik berlinske policije prepovedal mednarodne sportne igre komunistične Spartakiade. To prireditev je policija že enkrat prepovedala, svojo prepoved pa je umaknila, ker so komunisti izjavili, da bo samo sportna. Dogodki zadnjih dni kažejo, da bi bila ta prireditev namenjena komunistični propagandi. Upravnik je obenem pripravil vse organizacije, ki so imele nalogo, da pripravijo to prireditev. Prepovedana je tudi nošnja komunističnega sportnega znaka. Redarstvo je izvršilo mnoge hišne preiskave.

Berlinska univerza je zopet odprta. Rektor in senat sta izdala stroge odredbe, ki naj preprečijo ponovne spopade med komunističnimi in nacionallističnimi dijaki. Univerza v Münchenu je še vedno zaprta. Tudi tu so bili podobni izgredi kakor v Berlinu.

Polijski predsednik je istočasno predpisal hišne preiskave v uradih spartakističnega odbora ter zaplenil mnogo materiala, ki bo šele pregledan. Zasečeni spisi so zelo obtežljivega značaja.

»Das 12 Uhr Blatt« piše, da se v pruskih vlad-

nih krogih resno bavi z mislijo, da se razpusti sploh vsa komunistična organizacija, ker je zbrana zadostni dokaznega materiala, da so komunisti nameravali izvesti napad na državno oblast. Isti list poroča, da je državna vlada izrečno zahtevala od pruske vlade, naj komunistične organizacije brez usmiljenja razpusti. Vsi dosedanjí neredi namreč po mnenju informiranih ljudi niso spontanega značaja, ampak so bili naročeni od zunaj in se izvajajo po natančno določenem programu. Policija je zalotila mnogo cirkularjev, v katerih komunisti navajajo svoje propagandiste, kako naj polagoma in previdno delujejo ter demonstracije z eskaliranimi povozji in če mogoče tudi vsaki dan povečajo, tako da se bo policija utrudila in ne bo več mogla zabraniti zadnjega odločilnega nasoka na državno oblast.

Nemška vlada je nazirana, da bodo dosedanje policijske moči zadostovale za vzdržanje reda. Policija ima najstrožji nalog, da se poslužuje orožja, kadar se bo pokazala potreba. (Opozorjamo na v včerajšnjem »Slovenec« objavljeno zanimivo pismo našega monakovskega dopisnika dr. W., ki napoveduje obrambno akcijo proti boljševiziranju Nemčije. Op. ured.)

Iz Romunije

kjer je vladni predsednik - profesor — Zakon o redu

Bukarešt, 3. jul. ž. Parlament je sprejel nov zakon o srednješolskem pouku, po katerem se ukinejo zrelostni izpiti. Zrelostni izpiti se bodo vršili izjemoma samo še to leto.

Bukarešt, 3. jul. ž. Včerajšnja seja romunskega parlamenta je bila zopet zelo burna. Govoril je šef Kmečke stranke Lupu, ki je opozoril Jorgo, da naj ne hodi po stranskih potih, temveč naj se drži ustavnega reda. Nadalje je govoril proti vodji antisemitske stranke Cuze in obsojal propagando proti židom. Šef liberalne stranke Duca je odgovoril na napade Goge in Cuze, da je bila liberalna stranka prva, ki je dala izjavo o lojalnosti kralju. Bratianu je naglasil, da je liberalna stranka vedno delala tako, kakor da bi loval ribe v kalni vodi. Šef ljudske stranke general Avarescu je bil včeraj sprejet pri kralju v avdienco. »Cuvantul« piše, da je predal general Avarescu kralju memorandum, ki je velikega pomena za notranje politično življenje v Romuniji.

Bukarešt, 3. jul. ž. Notranji minister Ar-

getoianu je izdelal zakonski načrt o redu v državi, ki bo predložen parlamentu 15. julija. Ta zakon vsebuje zelo stroge kazni proti rušilcem miru in proti članom skrajne desnice. Danes zjutraj se je vršila konferenca v notranjem ministrstvu, kateri so prisostvovali vsi šefi višjih policijskih ustanov. Sklenilo se je, da se sedanji zakon o državnem redu stavi izven moči in da se izda nov zakon. Ta zakon zabranjuje komunistično stranko kakor tudi propagando za isto. Krivci bodo kaznovani od 6 mesecev do 3 let, a voditelji se s prisilnim delom 10 let. V vseh zadevah bo sodilo vojno sodišče.

Bukarešt, 3. jul. ž. Na predlog imunitetnega odbora je parlament odobril, da se imuniteta zastopnikov kmečke stranke Dobrescu suspendira. Dobrescu je bil državni tajnik v poljedelskem ministrstvu in je njegovo izročitev zahteval preiskovalni sodnik radi znane lesne afere, s katero je oškodoval državo za en milijon lir.

Položaj delavstva v Indiji

London, 2. julija. AA. Industrijska komisija, ki je poselila industrijske kraje, je bila v 200 tovarnah in zavihah nad 800 prič. Rezultat proučevanj so objavili v knjigi, ki ima 357 strani in ki daje gotovo najljepši pregled o delovnih razmerah, ki je bil kdaj objavljen. Poročilo se bavi z gospodarskimi in socialnimi vprašanji, ki so v zvezi s sedanjim industrijsko krizo in predlaga važne ukrepe za omiljenje sedanje gospodarske krize in izboljšanje delovnih razmer. Poročilo pravi, da so indijski delavci večinoma nepismeni in raznih ver in kast. Delavce so po večini poročene in jemljejo otroke s seboj na delo. Dalje poročilo poudarja, da delavstvo pogosto menja službe tako, da primanjkujejo tovarnam kvalificirane moči. Delavstvo je zelo zadolženo, ker potrebuje denar za razna slavlja, ki so v Indiji v navadi. Izposoja si denar pri oteruhih, ki računajo do 150% obrest. Komisija predlaga dalje, naj se zniža delovni čas v tovarnah od 60 na 54 ur tedensko. Posebno odredbo zahteva za žene in otroke. Komisija predlaga končno, naj se delavstvu prizna primeren zastopstvo v industrijskih svetih.

Kongres slovanskih pedagogov

Varšava, 2. julija AA. Pat poroča: Danes je bil na svačan način odprt kongres slovanskih pedagogov, ki so se ga udeležili bolgarski, češkoslovski, jugoslovanski in poljski pedagogi. Kongres je otvoril minister Cervinski z govorom, v katerem je naglasil pomen sodelovanja slovanskih držav vobče, zlasti pa na polju vzgajanja slovanske mladine.

Razpis štirih inženerskih mest

Ljubljana, 2. julija. AA. Kr. banska uprava draveke banovine razpisuje na podlagi § 31 zakona o banski upravi štiri službena mesta gradbenih inženjerjev pri tehničnem oddelku kr. banske uprave.

Prosilci, ki morajo izpolnjevati pogoje §§ 2 in 3 zakona o uradnikih, naj vložijo svoje prošnje, pravilno kolkovane in opremljene z vsemi v § 3 uradniškega zakona predpisanimi prilogami, najkasneje do 10. julija t. l. pri kr. banski upravi v Ljubljani.

Olajšave za obisk sejmov

Belgrad, 3. julija. 1. Za obisk jesenskih sejmov v naši državi imajo obiskovalci 50% popusta na železnica in sicer: za zagrebški sejem, ki se vrši od 29. avgusta do 7. septembra; za ljubljanski sejem, ki se vrši od 29. avgusta do 7. septembra in za osječki sejem, ki se vrši od 29. avgusta do 7. septembra. Olajšave veljajo za vse vlake izveniši ekspresnega. Istotako so z rešenjem prometnega ministra dane olajšave vsem obiskovalcem sledečih inozemskih sejmov: v Reichenbergu, ki se vrši od 9. do 21. avgusta, v Gradcu, ki se vrši od 29. avgusta do 6. septembra, v Bratislavi, ki se vrši od 23. avgusta do 6. septembra, v Lvovu, ki se vrši od 5. do 15. septembra, v Pragi, ki se vrši od 6. do 13. septembra, na Dunaju od 6. do 13. septembra, v Solunu od 14. do 30. septembra, v Leipzigu od 30. avgusta do 13. septembra. Olajšave veljajo za vse vlake razen ekspresnih.

Zakon o izrabljanju vodnih sil

Belgrad, 2. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog kmetijskega ministra po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izrabljanju vodnih sil. Pri tej priliki smo dobili s pristojnega mesta tale pojasnila:

Ker imamo v naši združeni kraljevini 6 različnih zakonov o vodnem pravu, kakor veljajo za posamezne pokrajine in so stari že več kot 40 let, ko so odredbe glede izkoriščanja vodnih sil merile samo na lokalne najhujše in neznatne naprave in ni nihče niti mislil na njih sedanji obseg ter so zato ti zakoni popolnoma nesodobni, je treba izdati nov zakon o vodah za vso našo kraljevino na enotni podlagi. Ker pa je izdelava zakona o vodnem pravu zelo komplicirana in odvisna od civilnega zakonika, se je zdaj uredilo samo reguliranje vprašanja o izkoriščanju vodnih sil.

Temeljno načelo tega zakona stremi po tem, da se da večji poudarek strokovno-tehničnemu sodelovanju v vseh vprašanjih, ki se tičejo izrabljanja vodnih sil, in da se pri tem upoštevajo vsi tehnični momenti vodo in krajevne razmere, dalje da se omogoči preureditev bolj ali manj primitivnih naprav v večjo enoto, da se privatnim podjetnikom dajo za gradnje in eksploatacije, da se izdela potrebna državna organizacija in da se ne dovolijo olajšave zasebnim podjetnikom, ki bi šle v breme državnega proračuna, ter da se tako ustvarijo vsi pogoji, da bodo vodne sile služile ne samo sedanji, nego tudi bodočim generacijam. To je glavni smisel zakona o izkoriščanju vodnih sil, ki stopi v veljavo 3 mesece po razglasitvi v Službenih novinah.

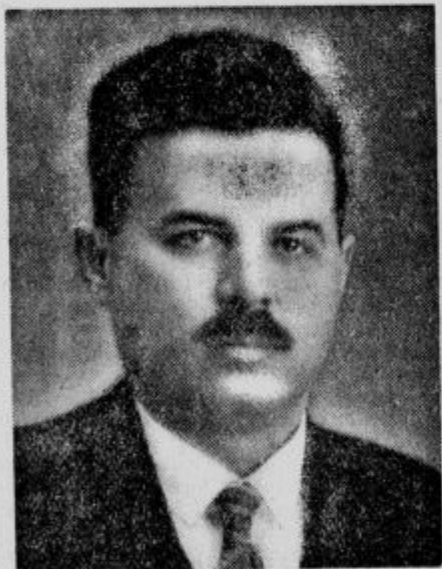
Helen Keller v Ljubljani

Miss Hellen Keller prispe danes ob 8.15 z brzovlakom v Ljubljano. Na kolodvoru jo bo pozdravil odbor, ki se je konstituiral v to svrhu. V imenu mestne občine ljubljanske jo bo pozdravil g. podžupan prof. Jarc, za gluhanome in slepce pa gđ. Zakrajškova. Ob 12 jo bo sprejel g. ban. Jugoslovansko društvo za proučevanje angleškega jezika bo priredilo ob 6 v dvorani Delavske zbornice akademijo njej na čast. Slepici in gluhanomi se vabijo, da se udeležijo akademije polnoštevno.

Čudovita in velika žena je ameriška pisateljica Hellen Keller. Hellen Keller je iz svoje najbolj zgodnje mladosti slepa in gluhanoma. Rodila se je 27. junija 1880 v Tuscombiji v ameriški državi Alabama. Njen oče je bil po rojstvu Švicar iz Curiha, mati je Heleni umrla, ko je bila stara 8 let, oče pa, ko je bila stara 16 let. Po smrti staršev je za Heleno skrbel njen bogat sorodnik iz Newyorka. Do svojega 19. meseca je rasla in se razvijala kakor vsak normalen otrok. Tedaj pa je težko zbolela. Vnela se ji je namreč možganska mrena, in ko je ozdravela, je bila gluha in slepa. Pred boleznijo je znala tri besede: ata, mama, punčka. Po bolezni pa ni mogla niti teh besed več izreči. Ko je nekoliko dorasla, je sedemletni Heleni oče preskrbel izvrstno učiteljico za slepce, Ano Sullivan, 20letno dekle. S čudovito potrpežljivostjo je ta učiteljica vzgajala malo Heleno. Hellen pa je kazala tudi izredno dosti razuma in volje. Sama pripoveduje, s kakšno veliko težavo je razumela, da imajo ljudje med seboj nekaj, s čimer se sporazumevajo, namreč besede. Dalje pripoveduje, s kako veliko težavo se je naučila prste abeced in kako jo je kot blisk presinilo, ko jo je učiteljica prvič naučila reči besedo: voda. Ali čudovit pogum in skrajna volja ter energija sta pomagali slepi in gluhanomi Heleni Keller dalje. Slepica in gluhanoma deklica ni samo odlično dovršila srednjih šol, temveč je dosegla tudi dva doktorata, prvega l. 1904 v Cambridgeu, drugega l. 1931 v Philadelphiji. Napisala je veliko število knjig, ki se odlikujejo po globoki etični človeški vsebini in ki so vzbudile pozornost vsega sveta.

Pričetek učiteljskih dni v Ljubljani

Damijan Rašić, predsednik Jugosl. učit. združenja

Dne 2., 3. in 4. julija se vrši v Ljubljani banovinska skupščina UJU. To zborovanje je važno, ker se bo na njem izvršila reorganizacija učiteljske organizacije na banovinski osnovi.

Na seji, ki se je vršila 14. aprila 1931 v Belgradu, je širši izvršni odbor skupno z zastopniki vseh 5 dosedanjih sekcij sprejel odstop predsednika UJU g. Milana Rabrenovića, kakor tudi članov izvršnega odbora gg. Pavla Flereta in Milorada Vujanca, ki po novem uradniškem zakonu ne morejo biti več odborniki udruženja. Obenem je osrednji odbor sprejel odstop g. Cvijovića, ki je bil podpredsednik UJU in Milorada Vujanca kot urednika »Narodne Prosvete«. Za vršilca dolžnosti predsednika UJU je bil izvoljen član izvršnega odbora g. Damijan V. Rašić. Za pomočnika urednika »Narodne Prosvete« pa član izvršnega odbora Stevan Tintor.

Na seji dne 15. aprila t. l. je odbor razpravljal o reorganizaciji UJU v smislu §§ 76 in 345 uradniškega zakona. Odbor je sklenil, da sedanje sekcije v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu skličejo zborovanja, na katerih naj se reši vprašanje likvidacije sekcij ter premičnega in nepremičnega premoženja. Medtem je prosvetni minister odobril nova pravila učiteljskega udruženja, s katerim je dosedanje UJU dobilo naziv Jugoslovansko učiteljsko udruženje ter se razdelilo v sekcije po vseh banovinah. Po dosedanjih izgle- dih in stanju bi štele posamezne banovinske sekcije UJU članov: belgrajska 489, dravska 3462, savska 4090, vrbaska 703, primorska 1117, drinska 1792, zetska 1556, dunavska 3597, moravska 1816 in vardarska 2270.

Danes ob 4 popoldne se je pričelo zborovanje učiteljskega dravske banovine. Ob 4 popoldne se je vršila seja širšega sosveta, pod predsedstvom poverjenika škola. V širšem sosvetu so vsi pred-

Leto uspešnega prosvetnega dela

Letno poročilo radio oddajne postaje v Ljubljani

Brezdvoma zanima širšo javnost poročilo za leto 1930. radio oddajne postaje v Ljubljani. Postaja vodi eksekutiva, to je odbor petih članov, kateri je imel lansko leto 7 sej. Na podlagi avtorskega zakona je sklenila radijska oddajna postaja z Avtorsko centralo v Zagrebu pogodbo, po kateri plača 1.5% vseh dohodkov zastopniku avtorjev. Mednarodna unija za radiofonijo v Genevi je sprejela Radio Ljubljano za svojo članico. Energija postaje se je dvignila od 2.5 KW na 5.5 KW. Temu primerno se je tudi dvignilo število abonentov, ki je n. pr. koncem aprila 1931. doseglo število 7119. Radio postaja v Domžalah se bo še tekom letošnjega leta elektrificirala v ta namen se je v zadnjih dneh podpisala pogodba med Prosvetno zvezo in bansko upravo dravske banovine.

Programni odsek je imel v l. 1930. 4. širše seje in 48 tedenskih konferenc, kjer se je razpravljalo o programu. Tudi letos bodo prejeli abonenti vprašalne pole, da se izjavijo o posameznih točkah programa.

Vsak narod ima nekaj v svojem kulturnem življenju. Ta samobitnost se kaže tudi pri strukturi radio programov. V romanskih deželah služi še sedaj radio večinoma zabavi in razvedrilu, v germanskih pokrajinah pa je postal radio važen kulturni faktor na polju izobrazbe in pouka. Med slovanskimi narodi je Rusija vpregla radio izključno v propagando za idejo boljševizma. Poljske postaje širijo pred vsem strokovno izobrazbo kmetu, med tem ko je Čehoslovaška pa s svojim glasbenim bogastvu že zdavnaj prekoračila meje svoje države. Celotelo našimi jugoslovanskimi postajami zapazimo različen ritmus življenja, če primerjamo programe. Zagrebska, kakor tudi belgrajska postaja ima večinoma glasbeni program in prenose aktualnih dnevnih dogodkov. Radio Ljubljana pa poleg glasbenega programa vzdržuje tudi tkzv. ljudsko univerzo in je njen program takorekoč odjek sodobnega kulturnega življenja.

Ljudska univerza v radiu

Kulturne vrednote, katere sprejemajo radio abonenti po eterskih valovih, bi lahko delili v 6 skupin.

V prvo skupino prištevamo poučni del programa in tkzv. šolski radio, ki je prav v zadnjem času začel s prvimi poskusi v tej smeri. Poučni del programa je obsegal v l. 1930 8 jezikovnih tečajev. Poučevala se je francoščina, angleščina, ruščina, srbohrvaščina, poljščina, italijansščina, nemščina in esperanto, kar je zavelo skupaj 249 oddajnih pol ur.

V drugo skupino prištevamo ona predavanja, ki dvigajo v človeku splošno izobrazbo. Tu so se vrstila predavanja iz naravoslovja, iz vzgojeslovja, literature, zemljepisja in zgodovine, skupno 336 predavanj.

V tretjo skupino prištevamo ona predavanja, ki dvigajo stanovsko izobrazbo. V ta namen je bila redna tedenska ura iz kmetijstva, tedenska ura za gospodinj in dekliska ura. Več predavanj je bilo tudi iz področja, ki zanima delavca, trgovca in obrtnika, skupaj 101 predavanje.

V četrto skupino prištevamo predavanja, ki so bila posvečena znanosti in veri. To vrstnih predavanj je bilo 60.

Ker se je v zadnjih letih posebno dvignilo zanimanje za telesno kulturo je Radio Ljubljana tudi tej panogi posvetil vso pozornost. V ta namen je v peti skupini nudil predavanje iz higijene, iz zdravstva, prenašal je gimnastično uro, vršila so se predavanja o potovanjih, kopanju, o sportu, tovrstnih predavanj je bilo 42, poleg tega več prenosov iz sportnih igrišč iz Ljubljane, Zagreba in Bleda.

Razvedrilu in zabavi, to je v šesti skupini, je radio nudil humoristično čtivo, pravljice ure, šaljive nastope, operetne večere, skupaj 91 oddajnih pol ur. 678 krat je podal radio novice, 315 krat sportna poročila, preigral je 2828 gramofonskih plošč. To je kratko poročilo ljudske univerze.

Pomen radio postaje za našo glasbo

V programu sleherne postaje zavzema glasba rekli bi glavni del programa. Lahko rečemo, da je ljubljanska oddajna postaja marsikateremu pevcu in glasbeniku pripomogla k udeleževanju v javnem življenju. Nič manj kakor 496 je bilo orkestralnih koncertov in 18 koncertov godb na pihala. Komorna glasba se je oddajala 57 krat, solistična instrumentalna je prišla do svojega izraza 79 krat, pevskih koncertov je bilo 62 zbornih, 121 solističnih, izvajala so se dela iz starejših zbirk, tako n. pr. Glasbene Zore, Slovenske Grlice in Novih akordov. Dela prav vseh slovenskih skladateljev so bila oddana radio valovom.

Radio postaja je pomagala tudi domačim mladim umetniškim močem, da so uveljavili svojo umetniško osebnost. Omogočili smo pevcem ter manjšim komornim ansambлом in pevskim udruženjem večjega in manjšega slovesa, da so nastopili v Ljubljani. Vzgojna vrednost ljubljanske oddajne postaje tiči v tem, da podžiga in navdušuje zlasti manjše talente, kateri se morejo edino le potom nje uveljaviti in so za svoj trud vsaj nekoliko, čeprav le skromno poplačani. Instrumentalni glasbeni program je postajo stal 255.000 Din, vokalni pro-

Vinko Zor, prosvetni referent in programni vodja radia

gram nad 77.000 Din, ostale koncertne prireditve v Ljubljani, v Zagrebu, v Belgradu pa so stale nad 43.000 Din. Potom radia je postala tudi tujina pozorna na marsikatero umetnika, ki je nastopil v ljubljanskem studiu. Poklicali so slovenski vokalni kvintet na Dunaj, kvintet Lasbacher-Sekula pa je bil klican v Berlin, kjer je odpel več slovenskih skladb za gramofonske plošče. Za našega pevca šlagerjev g. Premelca je zvedel potom postaje

Berlin in Dunaj, prav tako pa je povabila belgrajska postaja pevca Rusa in pevko Ljudmilo Vedralovo, katera ju je spoznala iz nastopa v naši postaji.

Dr. Anton Dolinar, glasbeni referent radia

Ker rabi radio uprava veliko glasbenega materiala, je dala pobudo, da je bilo za orkester sestavljenih več zbirk narodnih pesmic kot n. pr. »Duhteči nageli, Mlada pota« in najnovejša zbirka »Od zarje jutranje«, katerih instrumentacijo so oskrbeli gg. Petrič, Jakl in Filip Bernard. Več zbirk narodnih je oskrbel za svoj orkester kapelnik radio-orkestra sam. Veliko narodnih pesmic je, prav za radio priredil tudi g. Pavčič. Neprecenljivega pomena pa je tudi dejstvo, da so abonenti bili deležni potom postaje večjih glasbenih prireditev v inozemstvu. 28 krat so bili prenosni koncertov in opere iz Prage, 3 krat iz Budimpešte, enkrat iz Berlina, 12 krat z Dunaja, enkrat iz Londona, ter 9 krat od ostalih evropskih postaj.

Velike važnosti za skupno jugoslovansko misel in za državljansko vzgojo so prenosi iz Zagreba in Belgrada in obratno iz Ljubljane v Zagreb in Belgrad. Takih medsebojnih prenosov je bilo 170. Iz ljubljanskega opernega gledališča se je prenašala opera 13 krat, dramskih nastopov pa je bilo 38. Z dežele se je prenašalo 21 koncertov in z Bleda 36.

Po naši glasbeni kulturi, po naši pesmi se širi smisel in zanimanje za našo Jugoslavijo.

To pričajo dopisi, katere prejema postaja iz inozemstva. Kaj pa pomeni radio za naš živelj v Krotanu, v Primorju, v emigraciji Francije, Holandije, Belgije in Nemčije, to pač najbolj občutijo vsi oni, katerim je Radio Ljubljana postal edina vez, ki jih dnevno veže z domovino.

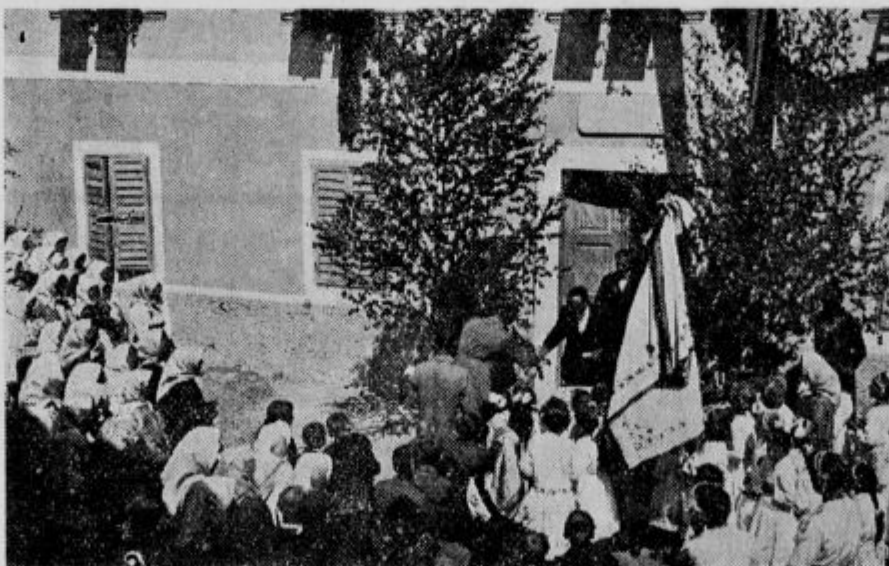
To je skromna slika kulturnega dela, ki ga vrši Radio Ljubljana. Obenem pa je ta slika spričevalo o naklonjenosti onih idealnih in poštenih sodelavcev, ki pomagajo graditi tej mladi panogi našega kulturnega udejstvovanja. Da so bili uspehi v taki meri doseženi, je gotovo tudi zaslug naše banske uprave in Higijenskega zavoda, katera vedno kažete veliko zanimanje in pomoč naš radiu.

Lepa proslava v Tinju na Pohorju

Slov. Bistrica, 1. junija.

Krasno solnčno jutro in pokanje topičev je privabilo na praznik sv. Petra in Pavla od vseh strani k proslavi 50 letnice obstoja šolske šole na Pohorju. Ze pred 9 se je zbrala pred šolo šolska mladina s svojo novo šolsko zastavo, občinski od-

učitelj g. Janez Tomažič, ki je opisal zgodovino šole. Poudaril je, da je imel največ zaslug za ustanovitev šole šivilasi g. župnik, ki sedaj uživa svoj zasluženi pokoj pri Sv. Martinu pri Slovenjgradu. Žal, da se vsled bolehnosti ni mogel udeležiti proslave. Na koncu svojega govora se je g. nadučitelj

bor z g. župnikom Ferkom na čelu, pred vhomom pa sta sprejemala upravitelj šole in domači gospod župnik goste, ki so došli v treh avtomobilih.

Slavnost je otvoril šolski upravitelj g. Joško Tomažič in pozdravil došle goste in domačine. Nato je domači g. župnik blagoslovil novo šolsko zastavo, ki ima na eni strani uvezen državni grb, na drugi strani pa angela varuha. Kumovala je gđ. Fizičičeva, ki je sama moštarsko izdelala zastavo in poleg tega darovala za revne otroke 1000 Din. Nato je imel slavnostni govor upokojeni nad-

sedniki okrajnih učiteljskih društev in člani ožjegega sosveta. Na seji so se nominirali odseki. Jutri v petek se vrši likvidacijsko zborovanje UJU, v soboto pa se vrši ustanovno zborovanje sekcije JUU.

Nocoj je dospel v Ljubljano tudi predsednik Udruženja g. Damijan Rašić.

G. Rašić je dovršil nižjo gimnazijo v Belgradu in učiteljske v Jagodini. Ima 21 službenih let. Udeležil se je vseh vojn od l. 1912—1919. Dosegel je čin pehotnega podpolkovnika. L. 1914 je dobil strel skozi prsa. G. Rašić je idealen srbski učitelj in je sodeloval pri raznih listih strokovne vsebine. Spisal je tudi knjigo »Skozi vojno k svobodi«, kjer opisuje značilne vojne dogodke

spomnil Nj. Vel. kralja Aleksandra, kateremu so vsi navzoči navdušeno zaklicali trikratni živel, godba pa je zaigrala državno himno.

Sledil je govor občinskega odbornika g. Dušaja, ki je pozdravil v imenu tinske občine predvsem grofa dr. Ferd. Attensa in njegovega sina, zastopnika višje šolske oblasti g. Koropeca, gđ. Fizičič in druge. Nato je razdelil diplome častnega meščanstva tinske občine gg. grofu dr. Attensu, nadučitelju Janezu Tomažiču, županu Ferku in gđ. Fizičič, ki je službovala 30 let kot učiteljica na Tinju. Za častnega občana je bil imenovan tudi ustanovitelj šole g. župnik Lenart, kateremu so diplomo poslali po pošti. Po razdelitvi diplom je govoril šolski nadzornik g. Koropec in se zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je današnja proslava tako lepo izvršila.

Nato je bila otvorena šolska razstava in razstava gospodinske šole, ki dela vso čast učencem in gojenkam gospodinske šole. Gostje in domačini so se nato udeležili slovesne sv. maše.

Opoldne je priredil šolski odbor za goste in druge povabljenec banket, ki se ga je udeležil tudi grof dr. Attens. Men banketom je igrala domača godba. Ob pol 4 pa so člani katol. prosvetnega društva vprizorili igro »Volkašine«. Sledila je še igra šolskih otrok, s čimer je bila lepa slovesnost zaključena.

Zadnji hip ušla smrti

Te dni bi se v Medvodah v gostilni pri Bohincu kmalu pripetila večja nesreča. Ponoči je divjal močan veter, napeljava elektrike na vrtu se je odrgala, ker je drevo neprenehoma toklo z vejami po žici. Zjutraj je šla gostilničarka, gospa Bohinčeva na vrt obesa perilo, ni pa opazila, da leži žica električne napeljave na tleh. Ko je stopila v bližino žice, ki je ležala v mokri travi, jo je nenkrat grozovito pretreslo in je padla na žico, napolnjeno s tokom. — Nesrečna gospa je pričela klicati na pomoč, natakarcia je prišla in je hotela gospodinjici pomagati. Ko jo je pa prišla za roke, je tudi njo zelo pretreslo in je seveda gospo izpustila. Nato je še prihitel gostilničar, soprog gospe B. in ji je hotel v naglici tudi pomagati; seveda je tudi njega zelo pretreslo. Uboga gospa na tleh je že skoraj omedlela in postajala plava v obrazu. K sreči je vzel gospod B. kol in z njim odvil in odstranil nevarno žico. Samo par minut in gospe B. bi ne bilo več pomoči.

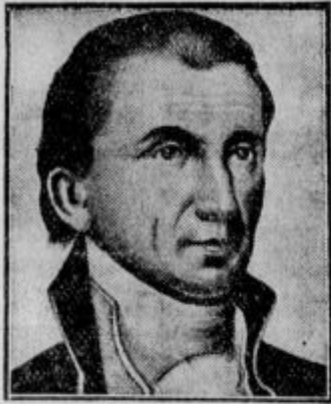
Veneelj Starič, vrtnar pri g. Nastranu, mlinarju v Radomljah pri Kamniku, ki ga je v sredo zvečer na potu proti domu ubila strela. Njegov spremljevalec, hlapec Sušnik, pa je bil samo omamljen in se je koj nato zavedel. — Pokojni Starič je imel posebno veselje, če je treskalo in ostro grmelo ter je užival, če je nebo razkazovalo svojo silo in moč, katere žrtev je tudi on sam postal.

Solnce in Niggerol olje in krema (Patent št. 5922) za solnčenje in masažo krepita Vaše zdravje in Vam delata tiho rezervo za zimo.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova št. 5.

Ameriški humor

Britski kolonisti na področju sedanjih Zedinjenih držav so iz stare domovine prinesli značilni suhoparen in redkobeseden anglosaški humor. A na novih tleh je prvotno izgubil do- kaj duhovitosti. Prvi ameriški novinarji so de- lovali v malih naselbinah in kot pristni kowboji bolj obvladali revolver pa zanko nego pero in škarje. Izjemali so snov za smešnice, dokler ni izgubila sleherne privlačnosti. Poročali so na

James Monroe, veliki ameriški državnik, čegar 100. smrtno obletnico obhajajo Američani dne 4. julija. Monroe je oče znanega načela: Ameriko Ameri- čanom!

pr. o dnevnih dogodkih na naslednji način: »Lekarnar Johnson je sinoči sušil vlažen smod- nik na svojem ognjišču, Johnsonova vdova je z veseljem ugotovila, da bo njegova obleka prav za njenega drugega soproga«. Čitatelj sam je moral po potrebi spopolniti to nalašč kratko in surovo poročilo. Druga zgodba se je glasila: »Sam Hancock je včeraj popoldne jahal mimo Greenove farme. Mlada zala Mary je s svojim bratom Williamom, znanim strelcem, stala pred hišo. Sam, ki je bil žejen, se ji je lepo nasmeh- nil, ji spustil roko na pleča in prosil, naj mu prinese kozarec vode. Ko se je skadil dim, so ugotovili sosedje, da ima Sam v trebulu sedem revolverskih krogel«. Ti mali dnevniki na Div- jem zapadu so postali zibelka novodobnega ameriškega humora. Odgovorili so tudi največ- jega amer. pisatelja na tem področju, Marka Twaina. Nešteto njegovih smešnic ima vedno slično vsebino v slogu naslednje zgodbe: »Ko sem šel iz vagona električne železnice, sem slu- čajno stopil na kurje oko znanemu bokserju Joe Jelriju. Šest tednov pozneje sem se zavedel v Alabamski mestni bolnišnici na kirurškem od- delku«.

Ameriška anekdota mora biti kratka pa strnjena: — Starši iz potresnega ozemlja so poslali ljubljenega sinčka na obisk k teti na sever, ker so se bali za njegovo življenje. Pri- hodnji teden je teta brzojavila: Vzemite otroka domov, a mi pošljite rajši potres! — S tem je

Dr. Adolf Edelmann, dunajski raziskovalec raka, ki je odkril nov krvni element, katerega je zaradi neprestanega gibanja nazval kinetocyn. Uloga tega elementa še ni dognana, vendar mislijo, da sodeluje posebno pri strjenju krvi.

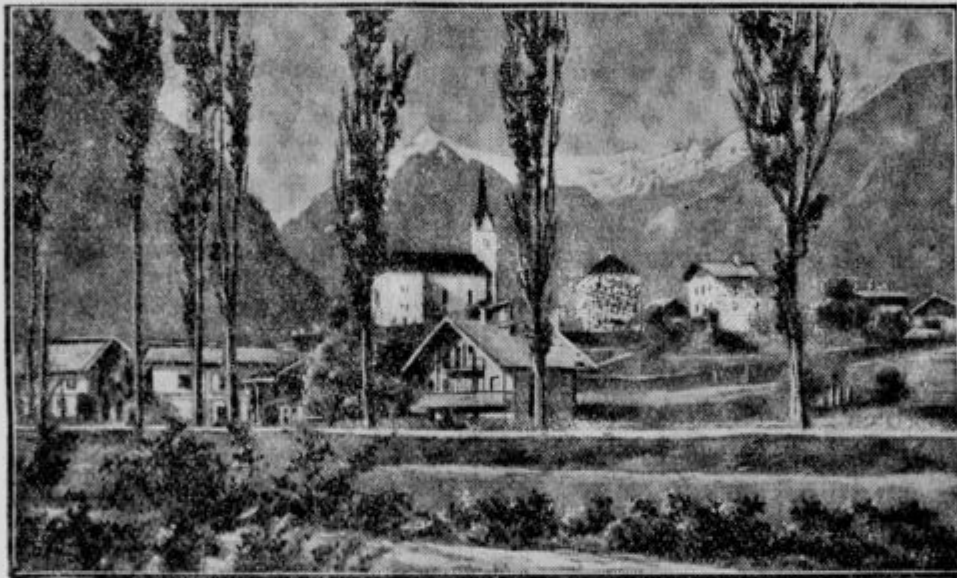
že dosti povedano o paglavcu. Willy Rogers, najuglednejši sedanji humorist v Zedinjenih dr- žavah, je tudi pričel kot kowboj. Nastopal je potem v cirkusu, kjer je kazal svojo umetnost z zanko. Zraven je vedno kaj pripomnil, in kmalu so zasenčile te njegove rezke opazke ono spretnost, ki jo je prav za prav razkazoval. Največji dnevnik v Zedinjenih državah »Sat- urday Evening News« objavlja njegove šale. Kot pisatelj je Rogers hudo strupen. Izvaja na pr.: Mussolini trdi, da še ni rojen enakovreden mu naslednik. Kaj hočemo, tudi to pomeni lepo to- lažbo za trpeče človeštvo. — Ali pa čitamo v njegovem »Slovarju poslovnega človeka«: — »Kot luksuzne predmete označujemo stvari, ki stanejo pri izdelovanju na debelo po 7 dolarjev kos, prodajajo pa se po 20 dolarjev«.

Američani so suhoparnejši in celo nekoliko surovejši kakor Angleži. Prav za prav so jako otročji, in zelo jim ugaja, če pade Chaplinu v

filmu kos sladoleda v njedre pa od tod zleti skozi hlačnico za vrat spodaj sedeči debeli dami v plesni obleki. Neki tednik je zadnjič prinesel sliko nesrečnega hribolazca, ki se krčevito opri- jema drobnega grma na robu strašnega brezna. V prihodnjem trenutku bo zdrvel v brezno. A njegova žena stopi z dvignjenim kazalcem izza skale in kliče: — Nič se ne skrivaj, možek, sem te že našla! Na drugi sliki drvi v prepad dir- kalni avtomobil, a šofer se smeje. Evropec ne bi razumel slike, če ne bi bilo spodaj napisa: On se lahko smeje. Zanaša se na vedeževalko, ki mu je razodela, da bo umrl šele na zastrup- ljenju z gobami«.

Ameriška humoreska ne sme šteti nad 30 vrstic, mora biti napeta, zabavna in vedno otročja. O. Henry kraljuje na tem področju, in tu imate vzor njegove umetnosti: — »Mladič ljubi dekle, a je reven kakor cerkvena miš. Tudi dekle nima ničesar razen dolgih zlatih kit. Mla- denič ji hoče kaj podariti za Božič, proda svoje edino imetje, po očetu podedovano zlato uro in prinese izvoljenki glavnik za njene krasne kite. A dekle je ostriženo: prodalo je kite in za izkupiček izvoljencu kupilo zlato verižico za njegovo uro.« Zedinjene države natisnejo letno tisoče knjig s sličnimi humoreskami. Po napor- nem delu in kinematografu gre Amerikanec spat in v postelji čita to blago, da bi se smejal. »Kepp smiling!«, učite se smejati, — to je dnevno geslo. Smeje je potreben za dobro voljo in optimizem, ki je predpogoj za uspeh v besni gonji za dolarji.

Smešnice so vedno aktualne. Dve repu- liki v Južni Ameriki sta lani imeli dolgo vojno. Ko so bili vstati po obupnem boju obkrojeni v neki trdnjavi, so naposled k zmagovalcem poslali moža z belo zastavo. — Kaj hočete? — ga je vprašal poveljnik. — »Nudimo vam dva generala za 50 škatljic vžgalic.« — To zgodbo razume le Amerikanec, ki ve, da imajo špansko-ameriški revolucionarji več generalov kakor

Kaprun v salzburskih Alpah, ki ga je ob zadnjih nalivih pešeni plaz napol zasul.

preprostih vojakov. Na sličen način se žigo- sajo domače prilike. Po lanskem Macdonal- dovem obisku je na pr. nastal naslednji dovtip: Ameriški senator razkazuje angleškemu držav- niku New York in ustavi avtomobil pred veli- kanskim nebotičnikom. — Pri vas nimate slič- nega poslopja, sir! — »O, ne«, — je pritrtil Anglež. — Ima 72 nadstropij. — »Res?« — Na strehi imate lep razgled, ki obsega do 150 km površine. — »O!« — Prometu je namenjeno 53 dvigal. — »Hm!« — Razen tega, sir, ne bo noben požar uničil poslopja, ker je zgrajeno iz samega jekla! — »To je pa res žalostno! — je odvrnil Anglež.

Znani Henry Ford, avtomobilski kralj v Detroitu, dolguje velik del svojega uspeha smešnicam. Izrabil jih je v reklamne svrhe. Ko je delil knjižice z anekdotami, ni zahteval od avtorjev, da bi dvigali njegove stroje v nebesa. Zahteval je nasprotno, naj jih osmešijo kot »stare škatlje« in sl. Pravilno je računal, da si bodo čitatelji zapomnili njegovo ime. Amerika se je smejala Fordu, in humor mu je povsod ugledil pot. Plačal je včasih do 500 dolarjev za šalo, ki mu je posebno ugajala.

Namišljena milijonska zapuščina

Občinski urad v Lecci na Italijanskem je bil prejel nedavno od italijanskega generalnega konzula v New Yorku obvestilo, da je tamkaj umrl neki Emilijo Ingrosso in zapustil 12 mili- jonov lir ter veliko zemlje. Vse premoženje je v oporoki zapustil svojim sorodnikom v Lecci. Zupan je veselo vest takoj javil srečnim dedi- čem, ki so se pismeno obvezali, da bodo po- klonili znatne zneske za človekoljubne in pa- triotične namene. Tudi trgovci in obrtniki niso hoteli oditi praznih rok ob tej lepi priliki in so začeli dedičem ponujati blago in izdelke vseh vrst na račun milijonske dediščine. Sorodniki

Stresemannov spomenik, ki ga bodo v nedeljo blagoslovili v Mainzu.

pokojnega ameriškega strica, ki so doslej živeli v zelo skromnih razmerah, se seveda niso br- nili, marveč so v obilni meri izkoristili prijaz- nost someščanov. Med dediči se je nahajala tudi neka gospa Rizzo, ki je bila ločena od svojega moža, splošno znanega skopuha; ta se je zopet spravila z možem, ki je prepisal nanjo polovico svoje hiše. — O veliki zapuščini in srečnih de- dičih so začeli obširno pisati tudi ameriški listi. Tedaj je prejelo županstvo v Lecci od italijan- skega poslanika v New Yorku brzojavno opo- zorilo, da poslaništvo o celi zadevi ničesar ne ve in da se je morala zgoditi pomota ali pa mistifikacija. Oblasti so takoj uvedle preiskavo in kmalu je prišlo na dan, da je celo reč vpr- zoril 34-letni milanski brivec Rizzo, brat gori navedene gospe Rizzo. Mož je krivdo takoj pri- znal, izgovarjal pa se je, da je hotel le poma- gati svoji ločeni sestri, da bi se spravila s svo- jim možem; v ta namen jo je napravil za »mili- jonarko«. Pri tem so mu pomagali prijatelji v Ameriki. Dejal je tudi, da si niti malo ni mislil, da bi njegova šala utegnila imeti take ogromne

Mater ne bodo obsojali na smrt

Angleški parlament je te dni sklenil za- kon, da noseče matere ne morejo biti obso- jene na smrt, marveč se mora smrtna kazen za take zločinke izpremeniti v dosmrtno pri- silno delo.

Prizor z zračnih manevrov na Angielskem. Zgoraj je umetno napravljena vas, ki jo letala obmetavajo z bombami.

Shaw gre v Rusijo

Znameniti irski pisatelj Bernard Shaw, osemdesetleten starček, se je sedaj nepreklic- no odločil, da pojde na Rusko. Ko so navalili nanj časnikarji in ga vprašali, kakšne name- ne ima njegovo potovanje v Rusijo, jim je dejal, da tega še sam ne ve.

»Da povem po pravici,« je vzkliknil B. Shaw, »sem se že sam večkrat vprašal, če- mu to moje potovanje, a si nisem vedel dati odgovora. Če resno premislim, ne bi smel na to potovanje. V Rusiji je sedanji letni čas naj- slabši, in prav nič nisem gotov, če bom poto- val prijetno in udobno. Potem, ko bom enkrat tam, vam bom morda mogel povedati, čemu sem šel tja in kakšna korist bo od tega. Za enkrat vas pa zagotavljam, da nimam nobe- nega določenega namena za potovanje v sov- jetsko deželo. Predvsem želim videti Rusijo, preden umrjem. Doslej sem vedno obiskoval kapitalistične dežele in bo gotovo zanimivo enkrat videti tudi komunistično deželo.« — Sovjeti pripravljajo Shawu slovesen sprejem. Na vsak način sme biti svet radoveden, kako bo duhoviti stari irski posmehljivec ocenil boljševiški raj, ko ga bo videl od blizu.

Smešnice

Gospa: »Francka, prinesite mi, prosim, iz jedilne shrambe petrolejsko steklenico, na ka- teri je napis »Kis«. V njej mora biti malinovce, vendar ga pogledajte, če ni morda špirit.«

Opolnoči. Gospodar zdeha, toda trdovratni obiskovalec se nikamor ne gane.

»Čudna tista-le vaša ura,« pravi gost.

»Da, imenujem jo posetniško uro.«

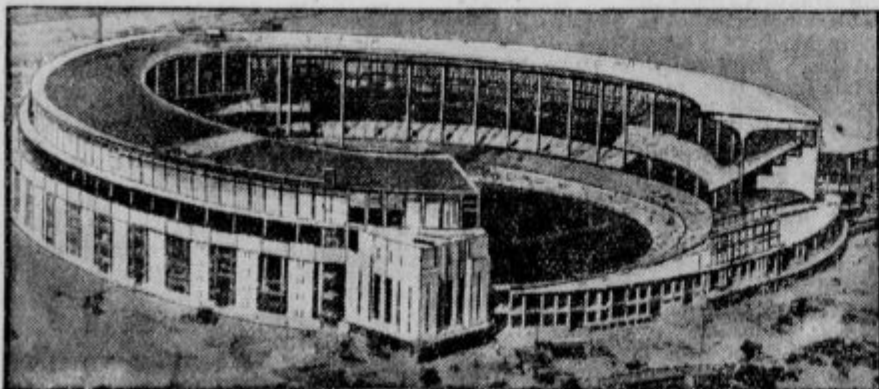
»Posetniško uro? Zakaj le?«

»Ne gre in ne gre.«

Ob moderni snubitvi.

»... in koliko pa zaslužite?«
»Približno pet tisoč dinarjev mesečno.«
»Ker zasluži moja hči tudi približno toliko...«
»Njeno plačo sem pri tem že vpošteval«

Novi stadion v Clevelandu.

Delavska tragedija v Indiji

V Indiji, najbogatejši deželi sveta, se od- igrava velika tragedija ljudstva, ki je odvisno od dela svojih rok. Nehigienične stanovanjske in slabe delovne razmere povzročajo, da je umrljivost med delavskimi sloji izredno ve- lika; dočim znaša povprečna dolgotrajna člove- škega življenja na Angleškem 54 let, žive ljudje v Indiji samo po 25 let. Stanovanja niž- jega ljudstva so brez vseh zdravstvenih pogo-jev in prebiva v eni sobi 6—8 oseb. Najbolj pretresljivo pa je poglavje o otroškem delu. Starši izročajo ali prav za prav prodajajo de- lodajalcem komaj pet let stare otroke, da s tem poravnajo svoje dolgeve. Ti zaslužnjeni otročiči morajo delati neomejen čas dnevno in zaslužijo po 2 pence na dan! Vse to ugo- tavlja uradno poročilo, ki ga je pravkar ob- javila posebna komisija, sestavljena iz šestih Angležev in šestih Indijcev. To so tla za ko- munizem!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Službo hlapca
išče starejši moški, dobro vajen konj in poljskih del, gre k boljši hiši. Nastopi lahko takoj. Zmožen tudi kavicije. Ponudbe na upr. pod »Hlapec« št. 7531.

Iščem mesto
oskrbnice gospodinj pri samostojnem gospodu. — Razumem se na vse gospodarstvo. Ana Straus, Stogovce 20, Ptujška gora

Starejša vdova
želi mesta gospodinj in kuharice. — Ponudbe na upravo lista pod »Vdova« št. 7532.

Službodobe

Učenec
s primerno šol. izobrazbo, se takoj sprejme pri Fr. Grabec, fotograf, Ljubljana, Miklošičeva c. 6.

Učenko
z 2 razr. meščanske šole, sprejme trgovina z živili, event. s hrano in stanovanjem. Ponudbe na upr. pod »Učenka« št. 7451.

Vajenke
za mehanično umetno vezenje in predtisk sprejme Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj.

Kmečko dekle
se sprejme za vsa hišna dela, za obdelavo vrta in prodajo zelenjave. — Sveti, Gerbičeva ul. 7.

Pisarniško moč
z znanjem francoščine ev. tudi slovenske ali nemške stenografije, iščem. Ponudbe na oglasni oddelček »Slov.« pod »Perfektna« št. 7527.

Črkoslikar. pomočnik
in vajenec se takoj sprejme pri Lud. Štrukelj, Ljubljana, Celovška c. 14 (nasproti velesejma).

Kuharica
spretna plačilna natakaraica sobarica
se takoj sprejmejo. Predstaviti se je Hotel Turist, Bled

Razpisuje se mesto babice
z letno plačo 2.400 Din (dvatisočstiristo). Prošnje je vlagati pri podpisnem županstvu do 31. julija 1931. — Županstvo občine Dobrne.

Kovaški pomočnik
dobro izvežban, zanesljiv, vreden in veran, se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Anton Pogorelec, Struge pri Dobropoljah.

Služkinja
priletna in poštena, ki bi bila voljna opravljati poleg domačih del, tudi 2 kravi in kuhati za 3 osebe, se takoj sprejme. Nastopi lahko takoj. Plačilo po dogovoru. Naslov pri upravi pod št. 7478.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Stanovanja

Stanovanje
1 ali 2 sobi, se odda v najem. — Poizve se pri stavb. družbi »Gradidom« Ljubljana, Sredina 15.

Stanovanje
2 sobi, kuhinja in shramba, se odda v najem za letoviško sezono družini iz mesta. Razgled lep. V hiši stanuje zasebnica, izvežbana v kuhi; ta rada opravi vso postrežbo. — Begunje pri Lescah št. 19.

Vnajem

Poslovni lokal
(3 prostori) na prometni točki Ljubljane, primeren za trgovino ali pisarno, se odda v najem z avgustovim terminom. Naslov v upravi pod št. 4965.

Trgovina

z mešanim blagom, se išče v najem, eventualno se tudi kupi, najraje v okolici Maribora. — Ponudbe na podružnico Slovenca v Ptuj.

Razno

Punčko
novorojeno, odda za svojo mati, v mariborski porodnišnici.

Odstrel divje koze
Izkušen lovec prosi za odstrel divje koze. Ponudbe na upravo z označko naslova in cene pod št. 7509.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Posestva

Dve parceli
po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černe-tova ulica 32, I. nadstr., Ljubljana 7.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadstr.

Prodamo

Dva šivalna stroja
prav dobra za šivati, po nizki ceni prodam. Gradaška ulica 8, Gomol.

Puhasto perje
čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Motorno kolo
znamke Puch, 250 cm³, s kompl. elektr. razsvetljavo, prodam. — Ponudbe sprejme Anton Lah, Zg. Poljskava pri Pragerskem.

Par težkih konj
več konjske opreme, vozov in sena, naprodaj. — Dalje damo v najem hlev za 6 konj, k temu spadajo tudi kolnice in dvorišče. Poizve se pri stavb. družbi »Gradidom«, Ljubljana, Sredina 15.

Naprodaj imam

ca. 15 m³ orehovitih hlobov, debelih v premeru 30–60 cm in ca. 20 m³ jelševih hlobov, kakor tudi ca. 5 m³ žagane lipo-vine, to so plohi 20–100 mm debeli. Cene zmerne. Več se izve pri lastniku Fr. Novaku, žagar in posestnik v Primstajnu, p. St. Janž na Dolenskem.

Obrit

Naznanilo
Cenj. občinstvu v ljudno naznanjam, da bom v soboto 7. julija otvoril Mes-nico v Društveni ulici 21. Za obilen obisk se pripo-roča Anton Keber, mesar.

Mornarske majice
od 9 Din naprej Vam nudim »LUNA«, Maribor, Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zad uga z neomejeno zavezo v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, k presega večkratno vrednost vseh vlog. Hranilne vlog znašajo nad 180 milijonov dinariev.

PRIVATNI POUK ZA UČENCE SREDNJIH ŠOL. — Oddelki:

1. Privatni učenci-ke, katerim ne zadostuje srednja šola, lahko v kratkem času položijo uspešno potrebne razrede gimnazije in realke.
 2. Redni učenci-ke, ki se ne počutijo dovolj pripravne v šoli, dobe solidno podlago v kratkem času.
 3. Dopisna predavanja za učence-ke, ki ne morejo zapustiti mesta stanovanja.
 4. Kandidati za vojno akademijo dobe popolno podlago za sprejemni izpit v vojno akademijo.
 5. Ženski oddelki pripravljajo učenke za sprejemni izpit v višjo žensko delavno šolo (poseben penzionat).
 6. Obvestilni oddelki daje obvestila in navodila za vsa šolska vprašanja v domovini in tujini. Izvršuje vse prevode. Skromen honorar.
- Vsak učenec-ka položi izpit in dobi izpričevalo iz državne gimnazije. Poučujejo samo najsimpatičnejši profesorji in je vsakemu marljivemu učencu uspeh zagotovljen. — Predavanja so dnevna in večerna. Moderni pension. Postopek roditeljski. Nadzorsivo strogo. Cene povoljne. Podrobna pojasnila daje in vpisovanje vrši vsak dan M. POPOVIČ, Njeguševa ulica 29, Beograd (pri Slaviji). Telefon 16-63.

Avtomobilisti!

Motociklisti!

Šofer in samovozač
Spisal inž. Josip Stofa. — Cena vezani knjigi Din 140.—
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je moj nadvse ljubljani soprog, gospod

Blaž Knez

rentnik

dne 1. julija po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika bo v soboto 4. julija ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. julija 1931.

Globoko žalujoča soproga MARIJA KNEZ.

Potrni neizmerno žalosti naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena in nepozabna mati oziroma teta in stara teta, gospa

Jožeta Midlil roj. Weber

gostilničarka in posestnica

v četrtek 2. julija ob 12 popoldne na posledicah srčne napake, previdena s tolažili svete vere, v 59. letu svoje dobe, nepričakovano boževdano umrla.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v soboto 4. julija ob 16 iz hiše žalosti, Zerkovska cesta 4, na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 6. julija ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Magdalene.

Pobrežje pri Mariboru, dne 2. julija 1931.

FRANC MIDLIL, sin. — ROBBINI MODRIČ in KRISCHNIG.

Auto-taxi

IVAN DOLMOVIČ, Novo mesto, nudi potnikom udobno potovanje s svojima dvema 4 in 6-7 sedežnima limuzinama. — Telefonska št. 11.

Prilika za nakup!

I. posestvo: vinograd, travnik s sadnim drevjem, njiva, velik gozd, hiša, hlev in klet.
II. posestvo: vinograd, gozd, mala njiva, hiša, hlev in klet. — Obe posestvi 1/2 ure od Rogaske Slatine. Vse skupaj ali vsako zase ceno naprodaj. — Več pove A. Ogrizek, Odžaci (Bačka).

Razglas

Popis muslimanov.

Glasom razpisa kralj. banske uprave dravske banovine z dne 18. junija 1931, II. št. 13.617-3, se morajo popisati vse osebe muslimanske veroizpovedi, da se ugotovi, ali so dani pogoji za ustanovitev muslimanske verske občine (džemata) v smislu čl. 1. uredb o vodstvu matic rojenih, poročenih in umrlih muslimanov z dne 5. decembra 1927, Sl. nov. št. 8/14-II iz leta 1928.

Zato se pozivljejo vse osebe muslimanske veroizpovedi, ki so nastanjene v mestni občini Ljubljani, da se zgledajo v svrhu popisa dne 6., 7. ali najpozneje 8. julija 1931 med 9. in 12. uro popoldne v domovinskem uradu mestnega načelstva v Ljubljani, Mestni trg št. 2/II., soba št. 46.

Vsakdo naj prinese s seboj rojstni list, domovnico ali državljansko izkaznico in delavsko ali poselsko knjižico. Kdor je poročen, naj prinese tudi rojstni list žene, poročni list (venčnico) in rojstne liste otrok. Za nezakonske otroke pa naj predlože rojstne liste njihove matere ali varuhi. Do ustanovitve muslimanske verske občine (džemata) vodi vse matice glede oseb muslimanske veroizpovedi na področju ljubljanske občine mestno načelstvo.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 30. junija 1931.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Zahtevajte cenik! —

Offrid v. Hanstein: 16

Strahotno potovanje na luno

Vendar pa počitek nikomur še na misel ni prišel, vsak je hotel prvi zagledati na obzorju luči zagonetnega otoka Nova Atlantida, ki so ga dotlej vsemu svetu prikrižali. Saj naspali se bodo tudi v luki lahko. Tako se je torej zgodilo, da so kabine bile prazne, vse pa se je gnetlo na krovu. Pet sto častnih gostov je z oboroženimi očmi željno iskalo v nočno temo.

Pretekla je ura in z njo polovica pota; James Barret je pravkar pogledal na svojo uro in ugotovil, da je pol ure čez polnoč.

Naenkrat pa je naravnost pred njimi švignila kvišku neka luč, takoj nato pa se je zdelo, da je bruhal proti nebu ogromen ognjen steber, kakor da je nenadno sredi morja nastal ognjenik, ki bljuje celo morje plamenov. Ognjeni steber se je zrušil na vse strani in čez nekaj minut zopet popolnoma ugasnil.

Nihče ni povpraševal, nihče govoril in vendar so vsi vedeli: Nova Atlantida je z raketo vred zletela v zrak!

Samo prav boječe misli so se vmes oglašale: Ali pa ni morda le raketa vzletela?

V strašnem prizoru, ko je proti nebu zdijalo morje plamenov, rakete same ni nihče videl, pač pa so čez nekaj minut zaslišali srdito bobnenje daljnega groma, obenem so se dotlej kot zrcalo mirni valovi divje razburkali, pribučal je pošasten val z belo razpenjenimi grebeni, dvignil veliki parnik kvišku in ga kakor igračo treščil z ene strani na drugo, tako da

so potniki na krovu vsekrižem popadali na tla. Zopet je preteklo četrto ure in morje je bilo pokojno in nepremično kakor poprej, nočno nebo pa povsod enakomerno črno. Kapitan je stal na poveljniškem mostu in ga zaklenil pred vsakim tujcem. Ladja pa je napela vse sile svojih strojev in divjala dalje.

Nova Atlantida se je razletela!

Ljudem gre za življenje!

Radio operater je sedel v svoji kabini in prisluškoval, vendar pa je zastoj čakal na klic SOS. Ali pomoči potrebovali niso, ali pa je bilo vse popolnoma uničeno: otok s Kitajci, štiri stražne ladje, Allistrova jahta?

Končno je minila tudi druga ura, pred njimi nekaj luči — nobene mogočne razsvetljave na plavajočem otoku, samo nekaj rdečih in zelenih ladijskih luči s parnikov, ki so bili videti zasidrani.

Začeli so delovati žarometi, izmenjali so signale. S poveljniškega mostu je skozi zvočnik kapitan spregovoril preko celega parnika častnih gostov.

»Prijetila se je strašna nesreča. Nova Atlantida in raketa sta uničeni. Ljudem gre za življenje. Nujno vas torej prosim, da se premagujete in ostanete mirni, da ne boste ovirali reševalnega dela.«

Neslišno je spolzel parnik do drugih ladij. Duše so bile kakor ohromele, prepričane, da se je zgodila strašna katastrofa. James Barret je bil vtopen v globoko razglabljanje. Samo on je vedel, da se je sinoči odpeljal na otok blazno drzni poročevalec All Right v dirkaču, katerega je Barret poceni kupil. Zdaj pa ga je hudo vznemirjala vest: Ali je bil morda All Right kriv nesreče? Ali se je v čem prenačil?

Na morju se je zdanilo. Na vzhodu so prvi žarki vzhajajočega solca jeli barvati nebes, parniki žaro-

meti so osvetljevali pusto grobljo, ki je še pred nekaj urami bila Nova Atlantida. Sredi nje se je še zibal na valovih velikanski kos betona, srednja krivina plavajoče polkrogle, na njem pa je štrlel kvišku orjaški ostanek enega izmed stolpov. Bil je prava skrivljena zmešnjava prečudno zverženih kovinskih kosov, podobna velikanskemu vprašaju.

Ob parnikovem spuščnem stopnišču se je ustavila barkasa. Po stopnicah gor se je opotekel neki gospod, ki so ga matrozi s težavo obdržali na nogah, za njim pa neka dama: Joe Allister in njegova hčerka.

Vsi so se mu spoštljivo umaknili, mož pa, ki mu je zletel v zrak milijon, je stopil s krova po stopnicah v kabino, ne da bi pozdravil in ne da bi vsaj dvignil blede obraz. Prav tako molče je stopala za očetom Irena in si z robcem zakrivala oči, da nisi vedel, dela li to zaradi joka ali zaradi sramu.

Zopet je pretekla ura in parnik se je obrnil, da se vrne v Frisko. Kaj naj bi bili pa še delali? Kar je bilo živih, so bili rešeni, ranjenci oskrbljeni. Mrličev niso izsledili več ko dva Kitajca.

Na krovu so govorili pritajeno.

»Raketa je eksplodirala!«

»Skoraj gotovo je zločinska roka vmes. Helmstatter je moral nekaj slutiti. Ko je prihitel, je zagledal v raketi luč, hotel škodo preprečiti, toda bilo je že prepozno in strgalo ga je z raketo vred.«

»Podrtije in prga so zasule s skellaw in je potopile. Pravi čudež, da sta se Allister in njegova hčerka rešila.«

Bilo je ob petih zjutraj. Že so prevozili polovico poti do Friska. Potniki so sedeli deloma na krovu, deloma po salonih in v skupinah polglasno govorili.